

La gerra

(ALDC, II, 345. La gerra)

(Pel que fa al referent, ens remetem a les il·lustracions corresponents al mapa 345 del vol. II de l'ALDC.)

Dos tipus lèxics es reparteixen el domini: *gerra* (i var., predominantment or., inclosos bal. i alg.) i *cànter*, pràcticament occidental. *Gerra* deriva de l'àr. ĠARRA, que en cat. ant. convivia amb *jarra* (viu avui a la loc. 13 i a les loc. 101 i 165 com a *jarreta*); presenta les var. *angerra* (< *algerra*, amb aglutinació de l'article àrab) i *gerri* 1, 2, 3, 5 del ross., procedent d'un anterior *gèrria* amb un segment final analògic de *alfàbia*, que era general a l'edat mitjana (veg. mapa 220); *gerro* 22, 35, 47, 57, 58, 64-66, 92, 105, 121, 180, documentat més tard (s. XVI), és la masculinització de *gerra*; *gerro* 83, 84, com *gerricó* 76, en són els dim. i [χ]arro 108 és tribut directe al cast. *Cànter* prové del llat. CANTHARU 'copa gran de dues anses; pica [de la font]', pres del gr. KÁNTHAROS, i que coneix moltes var. (*cantere*, *càntir*, *canti*; f. *càntera*, *cantra*; der. dim. *cantireta*,

cantrell, *canterell*, *canterella*, *canteret*, *cantereta*): el canvi semàntic podria relacionar-se amb les anses i la pica de la font on s'aniria a cercar aigua amb la gerra. *Dorc* 6, 15, 19, *dorca* 5 provenen del llat. ORCA 'recipent ventrut; bóta (de vi, de peix salat)' encreuat amb *doll* < llat. DOLIUM 'vas de ceràmica, gerra'. *Tenalla* 94, 106, 115, 116, dit també de la 'alfàbia' (veg. mapa 220), deriva de *TĪNALIA, col·lectiu de TINARE, der. de *tina* 21 (< llat. TĪNA 'espècie d'ampolla de coll llarg'; veg. mapa 220). El ross. *cruixa* 6 (o *cr[y]a* 10) és francès (< fr. *cruche*).

Altres mots locals són respostes que poden no correspondre al referent: *barral* 103 (veg. mapes 216, 223 i 224), *pot* 4, 9, 10, 112, *pitxella* 97, 118, *garrafa* 11, *gresala* 24 (veg. mapa 243), *gibrell* 24 (< *llibrell*; veg. mapa 243), *tupí* 89, 112, *tupina* 6, 27, 91, 96 o *tupineta* 105; *sitja* 155 seria la gerra subterrània.

Són mots normatius *gerra*, *tenalla* i *alfàbia*.

